

Министерство образования Республики Беларусь
Учреждение образования
«Мозырский государственный педагогический университет
имени И. П. Шамякина»

ОТ ИДЕИ – К ИННОВАЦИИ

Материалы XXII Республиканской
студенческой научно-практической конференции

Мозырь, 23 апреля 2015 г.

В двух частях

Часть 2

Мозырь
МГПУ им. И. П. Шамякина
2015

УДК 001
ББК 72
О-80

Редакционная коллегия:

И. Н. Кралевич (отв. ред.),
А. В. Юденкова, А. Н. Асташова,
Е. Е. Барсук, Т. В. Карпинская,
Е. С. Астрейко, С. М. Мижуй,
Т. Н. Талецкая, В. А. Черенко

Печатается согласно плану научных и научно-практических мероприятий,
планируемых к проведению в УО МГПУ им. И. П. Шамякина в 2015 году,
и приказу по университету № 356 от 31.03.2015

От идеи – к инновации : материалы XXII Респ. студ. науч.-практ. конф.,
О-80 Мозырь, 23 апр. 2015 г. В 2 ч. Ч. 2 / УО МГПУ им. И. П. Шамякина ; редкол.:
И. Н. Кралевич (отв. ред.) [и др.]. – Мозырь, 2015. – 310 с.
ISBN 978-985-477-549-4.

В настоящем сборнике опубликованы тезисы докладов XXII Республиканской студенческой научно-практической конференции «От идеи – к инновации», посвященные актуальным проблемам естественных, технических, гуманитарных наук и методики их преподавания.

Сборник адресуется студентам, магистрантам, аспирантам, учителям школ и преподавателям вузов.

Материалы публикуются в авторской редакции.

УДК 001
ББК 72

ISBN 978-985-477-549-4 (ч. 2)
ISBN 978-985-477-547-0.

© УО МГПУ им. И. П. Шамякина, 2015

Банчук И.В. (УО МГПУ им. И.П. Шамякина, г. Мозырь) ПОРТРЕТ КАК ФЕНОМЕН ХУДОЖЕСТВЕННОЙ СЛОВЕСНОСТИ.....	76
Володько А.В. (УО МГПУ им. И.П. Шамякина, г. Мозырь) ХУДОЖЕСТВЕННО-ИЗОБРАЗИТЕЛЬНЫЕ ФУНКЦИИ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ В КОМЕДИИ А.С. ГРИБОЕДОВА «ГОРЕ ОТ УМА».....	77
Гапанович С.А. (УО МГПУ им. И.П. Шамякина, г. Мозырь) ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКОЕ ПОЛЕ ЛЮБВИ В ЛИРИКЕ С. ЕСЕНИНА.....	78
Герцык І.А. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) МІФ ЯК АСНОВА МАСТАЦКАГА СВЕТАПОГЛЯДУ ЛЮДМІЛЫ РУБЛЕЎСКАЙ (ПАВОДЛЕ АПОВЕСЦІ “ДЗЕЦІ ГАМУНКУЛУСА”).....	79
Голад Г.М. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) АСАБЛІВАСЦІ АЙКАНІМІ ТУРАЎШЧЫНЫ ГОМЕЛЬСКАЙ ВОБЛАСЦІ.....	80
Дайлід А.І. (УА БДПУ імя М. Танка, г. Мінск) АБ ЗАПАЗЫЧАННЯХ ЯК КРЫНІЦЫ ПАПАЎНЕННЯ СЛОЎНІКА.....	81
Ермоленко Е.М., Мишкова Е.А. (УО ГГУ им. Ф.Скорины, г. Гомель) ЭФФЕКТИВНОСТЬ ТЕСТИРОВАНИЯ КАК ФОРМЫ КОНТРОЛЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ.....	82
Зельманчук А.І. (УА БарДУ, г. Баранавічы) ІНДЫВІДУАЛЬНА-АЎТАРСКІЯ БЕЗАСАБОВА-ПРЭДЫКАТЫЎНЫЯ СЛОВЫ Ў МОВЕ ТВОРАЎ К. КАМЕЙШЫ.....	83
Иванчикова Ю.С. (УО ГГУ им. Ф. Скорины, г. Гомель) О СЕМАНТИЧЕСКИХ СВЯЗЯХ ПРОИЗВОДНЫХ КОРНЯ *VOLD- (на материале русского языка).....	84
Ивашка М.С. (УА БарДУ, г. Баранавічы) СІНАНІМІЧНЫЯ АДЗІНКІ, ЯКІЯ АБАЗНАЧАЮЦЬ ПРАЦЭС ПЕРАМЯШЧЭННЯ Ў ПРАСТОРЫ, У МОВЕ ТВОРАЎ І. ШАМЯКІНА.....	86
Корнеева А.П. (УО ГГУ им. Ф. Скорины, г. Гомель) СОЦИОЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ ЯЗЫКОВ ЭТНИЧЕСКИХ ДЕВИАНТНЫХ ГРУПП.....	87
Король К.С. (УО МГПУ им. И.П. Шамякина, г. Мозырь) ТЕКСТООБРАЗУЮЩИЕ ФУНКЦИИ ГЛАГОЛОВ ПРОШЕДШЕГО ВРЕМЕНИ В ПОВЕСТИ А.С. ПУШКИНА «КАПИТАНСКАЯ ДОЧКА».....	88
Кудзін М.А. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) ФАРМІРАВАННЕ ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМЯЦІ ШКОЛЬНІКАЎ НА ЎРОКАХ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ ПА ВЫВУЧЭННІ ТВОРЧАСЦІ В. БЫКАВА.....	89
Кудзін М.А. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) САМАТЫЧНЫЯ ФРАЗЕАЛАГІЗМЫ Ў АПАВЯДАННЯХ М. ЛЫНЬКОВА.....	90
Кудласевіч Г.М. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) УДЗЕЛ ІНДЫВІДУАЛЬНА-АЎТАРСКІХ НЕАЛАГІЗМАЎ У ГУКАВОЙ АРГАНІЗАЦЫІ ПАЭТЫЧНАГА ВЕРША.....	91
Кудренко А.А. (УО МГПУ им. И.П. Шамякина, г. Мозырь) РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ПРОТИВОПОЛОЖНОСТЕЙ В ПОЭМЕ М.Ю. ЛЕРМОНТОВА «ДЕМОН».....	92
Кунгер К.Я. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) ПРА НАЗВЫ ВУЛІЦ МАЗЫРА.....	93
Лапишуківа Д.І. (УО ГГУ им. Ф. Скорины) ОЦЕНОЧНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ЗООНИМОВ И ФИТОНИМОВ АНГЛИЙСКОГО И РУССКОГО ЯЗЫКОВ.....	94
Мальчукова І.У. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) ПРА АЙКАНІМ САСНОВЫ НА МАЗЫРШЧЫНЕ.....	95
Мальчукова І.У. (УА МДПУ імя І.П. Шамякіна, г. Мазыр) АСАБЛІВАСЦІ АЙКАНІМАЎ МАЗЫРШЧЫНЫ.....	96
Налётава Н. М. (УА ВДУ імя М. П. Машэрава, г. Віцебск) ГІСТАРЫЧНЫЯ АПАВЯДАННІ У. АРЛОВА КАНЦА 1990-х ГАДОЎ.....	97

СІНАНІМІЧНЫЯ АДЗІНКІ, ЯКІЯ АБАЗНАЧАЮЦЬ ПРАЦЭС ПЕРАМЯШЧЭННЯ Ё ПРАСТОРЫ, У МОВЕ ТВОРАЎ І. ШАМЯКІНА

Івашка М.С. (УА БарДУ, г. Баранавічы)

Навуковы кіраўнік – А.В. Солахаў, канд. філал. навук, дацэнт

Мова твораў народнага пісьменніка Беларусі Івана Шамякіна характарызуецца лаканічнасцю, майстэрскім выкарыстаннем лексічнага і фразеалагічнага багацця роднай мовы. Яна вельмі багатая на сінонімы, асабліва дзеяслоўныя. Што гэта менавіта так, можна прасачыць на прыкладзе асобных сінанімічных радоў дзеясловаў, якія абазначаць працэс перамяшчэння ё прасторы:

выйсці (*вываліцца, вылезці, вылецець, вынырнуць, выскачыць і інш.*): *Увагу прыцягнуў новы пасажыр. Ён шпарка падкаціў на “Ніве”, Дзедам Марозам вываліўся з кабіны [1, т. 8, с. 259]; Людка не вылазіць з іх хаты... [1, т. 8, с. 278]; Вылецела трохі запознена, пэўна, пераапранала сукенку, Насця [1, т. 6, с. 345]; І тут з-за спін гасцей вынырнуў Сяргей V Плечка з нечым грувасткім, цяжкім, загорнутым у паперу [1, т. 6, с. 49]; Арыядна вавёркай выскачыла з вады... [1, т. 5, с. 396]; ..Да машыны выскачыла ледзьве не спалоханая Вольга Андрэеўна... [1, т. 6, с. 38];*

пайсці (*ікінуцца, нырнуць, пасунуцца, пацягнуцца, рвануцца, сігануць, хлынуць, шмыгнуць, шугануць і інш.*): *Выставіўшы пляшку “Напалеона” на столік, гаспадар кінуўся на кухню [1, т. 8, с. 303]; Нырнула ў спальню [1, т. 6, с. 419]; Хлапчына павольна, уразвалку, пасунуўся на вуліцу V [1, т.5, с. 428]; У буфет пацягнуліся; нікому не хацелася есці ў аўтобусе [1, т. 8, с. 292]; З пакоя выйшаў юрыст. Надзея рванулася да яго [1, т. 6, с. 93]; Але хлопцы адзін за адным сіганулі на бераг [1, т. 6, с. 73]; Людзі хлынулі з калідора... [1, т. 6, с. 147]; Старшыня кааператыва хутка апануўся і праз заднюю калітку шмыгнуў у лес... [1, т. 6, с. 396]. У такую цяплынь мільёны людзей шугануць у поле, у лес, на садовыя ўчасткі, дзяцей неўтрымаеш пад дахамі [1, т. 6, с. 87].*

Аналіз дзеяслоўных сінонімаў са значэннем перамяшчэння ё прасторы ё творах І. Шамякіна паказвае, што ё іх сінанімізацыі вялікую ролю адыгрывае кантэкст. Па-за кантэкстам многія з гэтых сінонімаў (*вылецець і выйсці, пацягнуцца і пайсці, вываліцца і выйсці*) не маюць агульнага значэння, а аб’ядноўваюцца на падставе асацыяцый, якія прыводзяць да фарміравання адцэнняў значэння.

Літаратура

1. Шамякін, І. Збор твораў : у 10 т. / І. Шамякіна // Мінск : Маст. літ., 1998–2008. – Т. 5 – 6, 8.